

Skupina NVO kritična do predloga zakona o mednarodni zaščiti

Ljubljana, 10. februar - Vladni predlog novega Zakona o mednarodni zaščiti oziroma pravice prosilk in prosilcev za azil ter begunk in beguncev. Njegov namen je očitno še bolj omejiti možnost dostopa do mednarodne zaščite v Sloveniji – in to v času, ko je v svetu prisiljenih zaradi vojn in preganjanja domov zapustiti največje število ljudi po drugi svetovni vojni, in ob dejstvu, da kar 86 odstotkov vseh beguncev gostijo države v razvoju – torej revnejše države.

Mednarodni sistem zaščite beguncev ne more delovati brez mednarodne solidarnosti. To pomeni, da mora Slovenija prevzeti pravičen delež skrbi za begunce, ne pa se tej skrbi izmikati, dostop do azila zoževati in z zmanjševanjem pravic begunck in beguncev ljudi odvracati od zaprosanja za mednarodno zaščito v Sloveniji. Nov vladni predlog predstavlja odmik od solidarnosti, humanitarnih načel in obveznosti po mednarodnem pravu, ki vzpostavljajo načelo deljene skrbi in odgovornosti v mednarodni skupnosti.

Slovenija je v dvajsetih letih med 1995 in novembrom 2015 mednarodno zaščito priznala zgolj 390 osebam (45 osebam v letu 2015). V obdobju od oktobra 2015 do konca januarja 2016, ko je Slovenija omogočila prehod več kot 422.000 osebam v druge države EU, pa je sama mednarodno zaščito podelila le petim od 158 oseb, ki so zanjo v Sloveniji zaprosile.

Zakonski predlog predvideva bistveno oslavljen dostop do zaščite za begunce v Sloveniji

Če bo zakon v tem besedilu sprejet, bodo imeli neuspešne prosilke in prosilci za mednarodno zaščito, katerih prošnja bo obravnavana v pospešenih postopkih, le 3 dni časa za tožbo na sodišče (v te tri dni se štejeta tudi sobota in nedelja). To pa je čas, v katerem je nemogoče priti do nujno

potrebne pravne pomoči in napisati kvalitetno tožbo. Ob tem jim ne bo zagotovljena niti pravica do tolmačenja, ki bi jim omogočilo ustrezno komunikacijo z zastopnico ali zastopnikom, ki po navadi ne govori prosilkinega ali prosilčevega jezika. Ker predlog zakona hkrati uvaja možnost hitrih postopkov na meji (ki naj bi bili zaključeni v 14-ih dneh), je skrajšanje roka za vložitev tožbe v pospešenih postopkih še toliko bolj zaskrbljujoče. Glede postopkov na meji zakon tudi sicer varovalk in pravic beguncev jasno ne opredeljuje, zato obstaja velika skrb, da bo lahko prihajalo do kršitev tako begunskega prava kot človekovih pravic.

Nevladne organizacije - Amnesty International Slovenije, Adra Slovenija, Humanitas, Inštitut za afriške študije, Mirovni inštitut, OVCA – Društvo za osveščanje in varstvo, Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC, Sezam, Slovenska filantropija in Zavod Krog - **pozivamo, da se pravice beguncev v postopkih na meji jasno opredelijo, da se 3-dnevni rok za vložitev tožbe ustrezno podaljša, ob tem pa tudi, da se zagotovi pravica do brezplačne pravne pomoči in tolmačenja v vseh postopkih na podlagi Zakona o mednarodni zaščiti - tako na prvi stopnji kot v pritožbenih postopkih.**

Predlog zakona skuša ljudi odvrčati od prošenj za mednarodno zaščito tudi z zmanjševanjem pravic po pridobitvi zaščite. Tako na primer ukinja enkratno denarno pomoč (ta trenutno znaša 288 evrov), ki je do sedaj ljudem pomagala prebroditi prvi mesec in pol, preden so dobili socialno pomoč. Zdaj bodo ljudje, ki jim bo Slovenija podelila mednarodno zaščito (jih torej priznala kot begunce) skoraj mesec in pol ali še dalj brez centa za preživetje.

Nevladne organizacije opozarjamo tudi na sporen koncept »**varne izvirne države**«. Zakonodaja na področju mednarodne zaščite namreč diskriminira prosilke in prosilce iz držav, ki jih bo Slovenija označila za »varne izvirne države«, in njihove prošnje šteje za očitno neutemeljene. Nevladne organizacije opozarjamo, da uporaba koncepta »varnih držav« lahko vodi v kršitve begunskega prava. Begunec ni le nekdo, ki beži pred vojno, pač pa vsakdo, ki je v lastni državi preganjan zaradi svoje osebne okoliščine (na primer etnične pripadnosti, spolne usmerjenosti, političnega prepričanja) in ga lastna država ne more ali ne želi zaščititi. Nobena država ne more biti na splošno označena kot »varna država izvora«, saj mora po mednarodnem pravu vsak postopek ugotavljanja statusa begunca temeljiti na individualni presoji njegovih okoliščin in morebitnega preganjanja.

Več o neskladnostih predloga Zakona o mednarodni zaščiti ((EVA 2015-1711-00o8) z mednarodnim begunskim pravom in standardi, si lahko preberete tukaj: <http://www.amnesty.si/skladnost-predloga-zakona-o-mednarodni-zasciti-z-mednarodnim-begunskim-pravom-in-standardi.html>